

Motivering:

Småbrutet odlingslandskap med fornlämningar och slottsmiljö.

Uttryck för riksintresset:

Fäladsmarker, storchögar samt Bäckaskogs slott och Kiaby 1200-talskyrka. Delar av klosteranläggning ingår i det nuvarande slottet. I slottsmiljön ingår också en engelsk parkanläggning samt ett orangeri.

Fördjupning: (Text hämtad från det regionala kulturmiljöprogrammet)

Vid Barumsviken i det flacka och uppodlade landskapet mellan Oppmanna- och Ivösjön påträffades 1939 ett av våra märkligaste gravfynd från äldre stenålder, (den så kallade Barumskvinnan). Graven bestod av en djup grop i vilken den döda begravits i sittande stallning. Gravfynd i form av spetsseggade flint- och benmejslar tidsbestämmer graven till senare delen av äldre stenålder. Vid Ivösjöns västra sida reser sig Kjugekull med sin skogklädda hjässa. Ekarna i den blockrika terrängen och fäladsmarken ger området en speciell karaktär. På höjdplatån finns fornlämningar som vittnar om att trakten var attraktiv redan under förhistorisk tid. Den största av högarna benämns liksom själva höjdplatån Kjugekull.

På det smala näset mellan Oppmannasjön och Ivösjön, som i äldre tid var förbundna genom en bäck, anlades under tidigt 1200-tal ett premonstratenserkloster (senare Bäckaskogs slott). Det ersatte en i Vä nedbrunnen klosteranläggning. Skogen, fisket, framför allt ålfisket, samt en av bäcken driven vattenkvarn gav klostret goda inkomster. Sedan klostret vid reformationen dragits in kom Bäckaskog som förläning att tillhöra olika frälseätter. Reduktionen innebar att sätesgården 1680 anslogs till boställe för översten vid Södra Skånska Kavalleriregementet. Under 1800-talet arrenderades Bäckaskog av bland annat Oskar I och Karl XV. Slottet och dess parkanläggning är sedan 1950-talet skilt från jordbruket. I dag består slottet av en fyrlängad anläggning i tegel. Av det forna klostret återstår klosterkyrkan (delar av nuvarande norra längan), partier av västra längan (nuvarande huvudbyggnaden) samt klosterköket, som utgörs av en tvåvåningsbyggnad i sydvästra delen. Gamla ladugården öster om kyrkan uppfördes decennierna kring 1600. Huvudbyggnadens södra hörntorn vittnar liksom stallängornas åttkantiga rondeller om den försvarskaraktär anläggningen hade under 1600-talet.

Parken lades ut enligt engelskt trädgårdsideal under sent 1700-talet. Orangeribyggnaden uppfördes under Karl XV:s tid. Till Bäckaskog hör ett flertal byggnader som orangeri, bostadshus för slottets personal samt ekonomibyggnader. De speglar det äldre lokala byggnadsskicket och ingår som viktiga element i slottsmiljön. Bäckaskogs järnvägsstation anlades vid banan Kristianstad-Sölvesborg, invigd 1874. Det nuvarande stationshuset i tegel uppfördes först 1913. Sockenkyrkan i Kiaby tillhör 1200-talet och är byggd i tegel. Den har inte genomgått några större, exteriöra förändringar och ger därför än i dag en god bild av medeltida kyrkobyggnader.